

Όνοματεπώνυμο:

Μάθημα:

Υλη:

Επιμέλεια διαγωνίσματος:

Αξιολόγηση :

ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

«Επιθετικότητα – Βία – Εγκληματικότητα: Έμφυτα ή επίκτητα χαρακτηριστικά;»

Η διαμόρφωση της προσωπικότητας ενός ατόμου επηρεάζεται από πολλούς παράγοντες, που επιδρούν σ' αυτήν, άλλοι περισσότερο και άλλοι λιγότερο. Τέτοιοι παράγοντες είναι το φυσικό περιβάλλον, η «κοινωνική μαθητεία», σύμφωνα με τους κοινωνιολόγους (επιδράσεις απ' το κοινωνικό περιβάλλον), η κληρονομικότητα καθώς και η προσωπική στάση του κάθε ατόμου, ο τρόπος δηλαδή που βιώνει τα γεγονότα. Συνεπώς, η προσωπικότητα καλλιεργείται με άξονα τόσο τα έμφυτα όσο και τα επίκτητα χαρακτηριστικά.

Τα έμφυτα στοιχεία απορρέουν από την κληρονομικότητα, δηλαδή το γενετικό υλικό που προσδιορίζει τα εξωτερικά, αλλά και αρκετά από τα εσωτερικά χαρακτηριστικά. Σύμφωνα με την άποψη πολλών επιστημόνων, ο άνθρωπος έρχεται στον κόσμο με γενετική επάρκεια ή **ανεπάρκεια** κάποιων στοιχείων, που επηρεάζουν αποφασιστικά τη ζωή του. Για παράδειγμα, μπορεί ένα άτομο να έχει γενετική συναισθηματική επάρκεια σε σχέση με ένα άλλο που έχει γενετική επιθετική επάρκεια. Αυτό το υπάρχον γενετικό δομικό υλικό, κατά πολλούς, έχει σημαντικό αντίκτυπο στη διάπλαση της προσωπικότητας. Όταν ένα άτομο έχει επιθετικές τάσεις από καταβολής του, τότε μπορεί να εκτραπεί πιο εύκολα και ν' ακολουθήσει πορεία καταστροφική, χωρίς αυτό να είναι και απόλυτο.

Πέρα, όμως, από την επίδραση που ασκεί ο παράγοντας «κληρονομικότητα» στην όξυνση των φαινομένων βίας και εγκληματικότητας είναι αδιαμφισβήτητο πως το ευρύτατο κοινωνικό και πολιτιστικό περιβάλλον καθώς και η στάση μας απέναντι στη ζωή συνιστούν τους ακρογωνιαίους λίθους πάνω στους οποίους θεμελιώνεται αυτή η σύγχρονη μάστιγα.

Καταρχήν, η επικράτηση του στείρου τεχνοκρατικού πνεύματος αποπροσανατολίζει τους ανθρώπους, γιατί **παγιώνει** την αντίληψη ότι η ευτυχία αγοράζεται, είναι εμπορεύσιμο είδος. Ο άνθρωπος μαγεύεται στην ιδέα της υλικής, ευδαιμονίας, αγωνίζεται για το «έχειν», παραθεωρεί το «είναι». Αυτό διογκώνεται με τη διαφήμιση και μέσω των μηχανισμών της ωραιοποίησης, της προπαγάνδας, της υπερπληροφόρησης ο άνθρωπος μετατρέπεται σε υποχείριο. Προκειμένου, λοιπόν, να υλοποιήσει τους παραπάνω «ύψιστους» σκοπούς του,

προβαίνει ακόμη και σε αντικοινωνικές ενέργειες, που απειλούν τα θεμέλια της κοινωνικής αρμονίας.

Αυτή η υλιστική – υπερκαταναλωτική νοοτροπία είναι **απόρροια** και της όλης βιομηχανοποίησης της σύγχρονης ζωής, σύμφωνα με την οποία ο άνθρωπος υπερεργάζεται, τυποποιείται, υποδουλώνεται στη μηχανή και λησμονεί τον αγώνα για την πραγμάτωση των υψηλών ηθικοπνευματικών αξιών, που τον καταξιώνουν και τον αναδεικνύουν σε αληθινά ελεύθερη οντότητα. Μην έχοντας λοιπόν τα κατάλληλα ηθικοπνευματικά ερείσματα, πολλοί είναι εκείνοι που αποχαλινώνονται, οδηγούνται σε αθέμιτα μέσα, στη βία, το έγκλημα. Τη στιγμή μάλιστα που οι κοινωνίες των σημερινών μεγαλουπόλεων είναι απρόσωπες, λόγω της υπερσυσώρευσης και ταυτόχρονης ανωνυμίας και αποξένωσης των ατόμων που ζουν σ' αυτές, περιορίζεται ο κοινωνικός έλεγχος, αποδυναμώνεται η γνήσια ανθρώπινη επαφή και η προσπάθεια για αλληλοσυμπλήρωση, και έτσι η επιρρέπεια στη βία και την αντικοινωνικότητα αυξάνεται.

Η υπερανάπτυξη της τεχνολογίας έχει επιφέρει τη συνθετότητα των κοινωνικών δομών, την αύξηση των απαιτήσεων και την πολλαπλότητα των μηνυμάτων. Οι ρυθμοί γίνονται εξαιρετικά γρήγοροι και μέσα στο σκηνικό αυτό ο άνθρωπος συχνά εγκλωβίζεται, καθώς συρρικνώνεται ο ζωτικός χώρος για προσωπική του έκφραση, ο ίδιος ασφυκτιά σ' ένα πλέγμα πολλαπλών και αντιφατικών κοινωνικών ρόλων άγχεται, και σε αρκετές, δυστυχώς, περιπτώσεις διοχετεύει με τη μορφή εκτόνωσης, και πιθανόν βίας, αυτή τη συσσωρευμένη ενεργητικότητα του.

Η έξαρση φαινομένων βίας και εν γένει αντικοινωνικότητας οφείλεται κατά πολύ στην έλλειψη σταθερών ηθικών σημείων αναφοράς, η οποία προέρχεται από τη γενικότερη ηθική έκπτωση της εποχής μας. Αυτή προσδιορίζεται ως απώλεια του μέτρου και του ορίου, απομάκρυνση από συλλογικά οράματα και υγιείς προσανατολισμούς, με αποτέλεσμα ο άνθρωπος να παραμένει εσωτερικά μετέωρος. Αυτή η ηθική κρίση συνοδεύεται συχνότατα από τον υπερτονισμό των ατομικών αναγκών σε βάρος της κοινωνικής μας αποστολής, κατάσταση που εξωτερικεύεται μέσω του στείρου ανταγωνισμού, ο οποίος αναπαράγει μαζικά τη βία και το έγκλημα.

Η καλλιέργεια της παιδείας αποτελεί ουσιαστικό μηχανισμό αναχαίτισης αυτής της απάνθρωπης συμπεριφοράς. Σήμερα όμως τόσο ο ίδιος ο άνθρωπος με τη στάση του όσο και οι βασικοί φορείς παιδείας αδυνατούν να καλλιεργήσουν γνήσια μορφωτικά εναύσματα. Ο σύγχρονος άνθρωπος δεν επεξεργάζεται τα μηνύματα που δέχεται καθημερινά, ακολουθεί την πορεία της «ήσσοнос» προσπάθειας, είναι αλαζόνας και υπερόπτης. Χωρίς ταυτότητα και ευαισθησίες, ακολουθεί τη διαδικασία της ψυχρής λογικής, γεγονός που τον καθιστά έρμαιο των παθών του. Και είναι δεδομένο πως το πάθος δημιουργεί καταστάσεις βρασμού, που δεν ελέγχονται και συχνά οδηγούν στο έγκλημα.

Η εκπαίδευση, ως θεμελιώδης παράγοντας αγωγής, με την κρίση και τη δυσλειτουργία της, δεν ανανεώνει το πνεύμα των νέων στο βαθμό που θα έπρεπε, διότι στηρίζεται στη στείρα αποστήθιση γνώσεων με ημερομηνία λήξης, καθώς και στον άγονο εγκυκλοπαιδισμό. Επιπλέον, παρατηρείται μια μαζική παραγωγή τυποποιημένων μαθητών, που κάθε άλλο παρά αναβαθμίζει τη νεολαία μας. Αλλά και ο ανταγωνισμός στο πλαίσιο της βαθμοθηρίας για την είσοδο στο πανεπιστήμιο, συνιστά αφορμή για εμπέδωση ενός ωφελιμιστικού πνεύματος, που, πολλές φορές, μεταστοιχείωνεται σε αντικοινωνικότητα.

Βασικός φορέας παιδείας, ο οποίος ευθύνεται για την κατίσχυση των παραπάνω φαινομένων, είναι η οικογένεια. Άλλοτε η αδιαφορία για ουσιαστική μόρφωση του παιδιού, άλλοτε οι αντιφατικοί γονεϊκοί ρόλοι, άλλοτε η διεύρυνση του χάσματος γενεών, με εκδηλώσεις όπως οι συγκρούσεις και η απομάκρυνση από την οικογενειακή εστία,

δημιουργούν πρόσφορο έδαφος για τη διαιώνιση της εγκληματικότητας και της βίας, αφού απουσιάζουν η ζεστασιά και η επικοινωνία μεταξύ των μελών της οικογένειας.

Υπάρχουν, όμως, και άλλοι ουσιαστικοί θεσμοί που **συντείνουν** στο πρόβλημα της κοινωνικής νοσηρότητας. Η λειτουργία της πολιτικής σήμερα είναι υποτονική σε σχέση με την πραγματική της αποστολή. Ο επαγγελματισμός των πολιτικών και η αδυναμία ικανοποίησης ζωτικών λαϊκών αιτημάτων καλλιεργούν την εμπάθεια και τη διαίρεση στο κοινωνικό σώμα. Ο πολιτικός φανατισμός μετατρέπεται συχνά σε βία, ενώ τα αναξιοκρατικά φαινόμενα και οι κοινωνικές αδικίες, που ενισχύονται από την ύπαρξη πελατειακών σχέσεων, προκαλούν διχόνοια ή οδηγούν και σε ακραία επιθετικότητα.

TANIA ΚΩΣΤΑΛΑ, Λόγου Σπουδών Έκφραση-έκθεση Γ΄ Λυκείου, Τόμ. Α΄, εκδ. Σαββάλας.

Παρατηρήσεις

A1. Να αποδώσετε περιληπτικά τις επτά (7) πρώτες παραγράφους του κειμένου. (80-100 λέξεις).

(15 Μονάδες)

A2. Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις, σύμφωνα με το κείμενο. Να γράψετε το γράμμα Σ αν είναι Σωστές και Λ αν είναι Λάθος.

α. Η συγγραφέας υποστηρίζει πως η προσωπικότητα του ατόμου διαμορφώνεται κυρίως από τις επίκτητες επιδράσεις που δέχεται το άτομο κατά τη διάρκεια της ζωής του.

β. Τα άτομα έρχονται στη ζωή με διαφορετική επάρκεια ή ανεπάρκεια γονιδιακών στοιχείων.

γ. Ο άνθρωπος επηρεασμένος από το υλιστικό πνεύμα της εποχής, προβαίνει πολλές φορές σε αντικοινωνικές ενέργειες.

δ. Οι νέοι σήμερα δεν αντλούν απ' το σχολείο την πολύπλευρη καλλιέργεια που είναι το σπουδαιότερο μέσα άμυνας απέναντι στην αντικοινωνική συμπεριφορά.

ε. Η πολιτική σήμερα μπορεί να βοηθήσει στην άμβλυνση του φαινομένου του φανατισμού.

(10 Μονάδες)

A3. Να εντοπίσετε τους τρόπους και τα μέσα πειθούς για τη δεύτερη παράγραφο του κειμένου.

(10 Μονάδες)

B1. «Άλλοτε η αδιαφορία για ουσιαστική μόρφωση ... της εγκληματικότητας και της βίας»: Να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική.

(5 Μονάδες)

B2. Με ποιους τρόπους εξασφαλίζεται η συνοχή στην τέταρτη παράγραφο ;

(2,5 Μονάδες)

B3. Να βρείτε τα δομικά στοιχεία της πρώτης παραγράφου. Στην συγκεκριμένη παράγραφο χρησιμοποιείται η μέθοδος των παραδειγμάτων. Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.

(2,5 Μονάδες)

B4. α. Να δώσετε ένα συνώνυμο για τις παρακάτω λέξεις:
παράγοντες, ανεπάρκεια, παγιώνει, απόρροια, συντείνουν

β. Να αναλύσετε στα συνθετικά τους τις παρακάτω λέξεις. Έπειτα να φτιάξετε μία νέα σύνθετη λέξη με το β' συνθετικό: επίδραση, ενισχύονται, ωραιοποίησης, μετατρέπεται, άγονος

(10 Μονάδες)

Γ. Σε πολιτιστική εκδήλωση που πραγματοποιείται στο πνευματικό κέντρο του δήμου σας για την Παγκόσμια Ημέρα του Παιδιού συζητείται το θέμα της αύξησης της νεανικής εγκληματικότητας και επιθετικότητας στις μέρες μας. Υποθέστε ότι παρουσιάζετε μια ομιλία σχολιάζοντας και αναλύοντας το θέμα αυτό. Τι θα λέγατε; Να τονίσετε την επίδραση των ΜΜΕ στην όξυνση του προβλήματος. (300-400 λέξεις)

(30 Μονάδες)

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Πρωτόλεια ερωτήματα για τη βία, του Νίκου Τσούλια

Ο Παναγιώτης ξεχώριζε μέσα στη σχολική αίθουσα αμέσως και από τη φυσιογνωμία και από τη συμπεριφορά: ψηλός, σωματώδης, κουρεμένο το κεφάλι – σχεδόν ξυρισμένο, ανήσυχος, πάντα έτοιμος να μιλήσει, αν δε ζωγράφιζε, θα πείραζε κάποιον άλλο δίπλα του. Τον «πήρα με το καλό» ως όφειλα, με το ... πολύ καλό. Πιστεύω ότι τους μαθητές που είναι πάντα ζηηροί και ανήσυχoi πρέπει να τους αντιμετωπίζεις με διάθεση φιλίας, με διαρκή και επίμονη διάθεση φιλίας. Έτσι κι αλλιώς δεν βγάζω μαθητές έξω από την αίθουσα, οπότε τα δύο στοιχεία δένονται μεταξύ τους. Μακρηγορώ.

Ο Παναγιώτης ήταν σε ομάδα συγκρούσεων! Είδα τον αγκυλωτό σταυρό σε ένα απόμερο σημείο του θρανίου του. Ο Παναγιώτης με την ομάδα του οργάνωναν επιθέσεις με αλυσίδες σε αντίπαλες πολιτικές ομάδες. «Ξύλο κανονικό», κύριε, «εκεί δεν έχει παίξει – γέλασε». Με φόβισε η ευκολία με την οποία μου παρουσίασε τη δραστηριότητά του. Δεν έδειχνε καμιά αναστολή. Του είχαν δώσει και έναν επιμέρους ηγετικό ρόλο, στρατολογούσε και άλλους. «Έτσι ανεβαίνεις στην εκτίμηση της ομάδας, έτσι κερδίζεις πόντους στη μάχη της ιεραρχίας». Αντί να πάρω εγώ την πρωτοβουλία για την όλη συζήτηση, την είχε πάρει ο Παναγιώτης. «Είναι μόνο θέμα ορμής», σκέφθηκα, «με τόση εμπειρία στα κοινωνικά θέματα – είχα ήδη διατελέσει επί μακρόν πρόεδρος της ΟΛΜΕ – και δε θα φέρω βόλτα τον

Παναγιώτη;». Είχα δεχτεί και εγώ τους καρπούς της βίας, γιατί στις συνεντεύξεις μου και στα άρθρα μου ήμουνα αντίθετος στις καταλήψεις των σχολείων αλλά και στην έκφραση κάθε μορφής βίας. Είχα διαβάσει αρκετά για το πώς γεννιέται η βία και ο φασισμός, πώς επωάζεται το «αυγό του φιδιού», σε τι ζωώδη κατάσταση είχε φέρει ο ναζισμός τον άνθρωπο. Αλλά είχα αιφνιδιαστεί από το πώς μπορεί να ξεπηδήσει η σκιά της βίας από έναν έφηβο. Δεν ήταν μόνο μια αντιπαράθεση ιδεών, δεν ήταν μια παιδαγωγική ευθύνη, ήταν κάτι πολύ περισσότερο. Ξεδίπλωνα με αργό και μεθοδικό τρόπο τη δράση μου. Ένωθα ότι η δύναμη της λογικής είναι φοβερή δύναμη. Είναι το συστατικό στοιχείο που συγκροτεί την ίδια την κοινωνία.

Δε βιάστηκα. Τον έκανα να νιώθει ότι δεν απορρίπτω μετωπικά την επιλογή του. Άφησα περιθώρια συζήτησης, διαμόρφωνα προγεφυρώματα, ολόκληρη στρατηγική ξεδίπλωνα. Στα διαλείμματα και στους σχολικούς περιπάτους άρχισε να με πλησιάζει όλο και περισσότερο. Σε έναν περίπατο μάλιστα που με είδε να διαβάζω εφημερίδα συναδέλφου αντίθετης πολιτικής θέσης από τη δική του, μου έκανε νεύματα να την αφήσω. Είχε πάρει θάρρος, πολύ θάρρος. Σίγουρα θα είχε κατά νου να με επηρεάσει στη δική του κοσμοθεωρία. Του έθετα ερωτήματα μέσα από το πεδίο των δικών του επιλογών. Απαντούσε με διαρκώς μικρότερη σταθερότητα. Τον εκνεύριζα – με καλοπροαίρετο τρόπο – μερικές φορές στο δικό μου προνομιακό πεδίο, στη διαδικασία του μαθήματος.

Έφερνα στην επιφάνεια τη μεγάλη δύναμη του παραδείγματος. Τους ανέφερα μια φορά το περιστατικό – με είχε απασχολήσει ως πρόεδρος της ΟΛΜΕ – κατά το οποίο οπαδοί του ΠΑΟΚ είχαν χτυπήσει μέχρι θανάτου με αλυσίδες έναν οπαδό του Άρη, ένα παιδί 15 χρονών, μαθητή της Α΄ Λυκείου! Τους είχα πιάσει και το σχετικό δημοσίευμα για να μην ερμηνευτεί ότι θεωρητικολογούσα. Έχασα μια ώρα μάθημα. Άφησα να αναπτυχθεί ένας διάλογος θέτοντας μερικά ερωτήματα. Υπάρχει ποτέ κανένας λόγος για να στερήσω τη ζωή από τον άλλον; Ποια θα είναι η ζωή της μάνας του παιδιού που σκοτώθηκε; Τι σημαίνει αν κάθε φορά η όποια διαφορά (ποδοσφαιρική, πολιτική, ιδεολογική, εθνική κλπ κλπ) γίνεται αφορμή για εχθροπραξία, για μάχη μέχρι εξαφάνισης του άλλου, του διαφορετικού;

Ο Παναγιώτης συμμετείχε χαλαρά. Ήξερα ότι θα επιζητούσε αφορμή για να με αντικρούσει. Πέρασα και εγώ στην επίθεση. «Παναγιώτη, να σου κάνω μια ερώτηση; Μέχρι τώρα βγαίνεις νικητής από τις συγκρούσεις και αισθάνεσαι περήφανος. Έχεις σκεφτεί ότι κάποια στιγμή οι “άλλοι” μπορεί να είναι πιο δυνατοί ή πιο πολλοί και να χάσετε;». «Έχουμε και σιδερένιες γροθιές και όχι μόνο, κύριε, τι νομίζετε;». «Ωραία, φαντάζομαι ότι και αυτοί πρέπει να σκέφτονται ανάλογα, αλλιώς θα απέφευγαν τις συγκρούσεις». «Κύριε, δεν υπάρχει περίπτωση να χάσουμε, κάνουμε ολόκληρο σχέδιο, υπάρχουν και εφεδρικές δυνάμεις». «Το δέχομαι ότι είναι έτσι. Θέλω να σε ρωτήσω. Αν τραυματίσεις ή αν σκοτώσετε και κάποιον γιατί η βία δεν έχει όρια, αυτό για σένα θα είναι μια θετική εξέλιξη; Θα τον έχεις πείσει για την ορθότητα της ιδεολογίας σου». «Μα δεν μας ενδιαφέρει να αλλάξουν πολιτικές απόψεις, σιγά μην τους κάνουμε και δικούς μας». «Επομένως θέλετε να τους εξαφανίσετε;». «Και βέβαια». «Τότε και οι άλλοι δε νομίζω ότι είναι χαζοί, θα επιδιώκουν το ίδιο. Εγώ θέλω να σκεφτείς το εξής: αν αύριο σε μια τέτοια σύγκρουση τραυματιστείς, πώς θα είναι η ζωή σου μετά; Αν, για παράδειγμα, μείνεις ανάπηρος, έχεις προετοιμαστεί για το πώς θα αντιμετωπίσεις ολόκληρη τη ζωή σου; και επειδή θεωρώ ότι είσαι στοιχειωδώς έξυπνος, δε νομίζω ότι δεν το έχεις σκεφτεί μέχρι τώρα και θα ήθελα την απάντησή σου τώρα».

Είχα επιλέξει τη μετωπική αντιπαράθεση. Αρκετά δεχόμουν τη δική του παρακμιακή επιχειρηματολογία. «Ορίστε σε ακούω Παναγιώτη. Και μη μου πεις ότι δεν το έχεις σκεφτεί, γιατί θα σε θεωρήσω πολύ χαζό και δεν έχει νόημα να συζητήσω άλλο μαζί σου». Είχε ξαφνιαστεί. «Φίλε μου, η βία δεν είναι παιχνίδι, η βία δεν είναι όπλο στα χέρια σου, είναι και όπλο στα χέρια του άλλου, η βία είναι ευθεία προσβολή της ζωής, της αξίας του ανθρώπου, η βία είναι πάνω από σένα, την ώρα που νομίζεις ότι είσαι από την πλευρά του θύτη βρίσκεσαι στη θέση του θύματος, δεν υπάρχει σύνορο! Και επειδή δεν ξέρω αν είσαι χαζός ή όχι, θα 'θελα να σε ρωτήσω – επειδή δεν υπάρχει άνθρωπος στη γη που δεν αγαπά τη μητέρα του – σκέφτεσαι τον πόνο της μάνας σου; Το έχεις κουβεντιάσει καθόλου με τη μαμά σου;».

Έφυγα λέγοντάς του ότι είχα δουλειά. Δεν τον ξαναπλησίασα. Με απέφευγε και αυτός. Το ρίσκαρα, «δεν θα τον ξανακουβεντιάσω», είπα στον εαυτό μου, «μόνο αν δω σημάδια όχι υποχώρησής του αλλά συντριβής του». Πέρασε περίπου ένας μήνας. Του μιλούσα μόνο τυπικά έξω από την αίθουσα. Στην τάξη διατηρούσα την οικειότητα για να μην καταλάβουν τίποτα οι άλλοι μαθητές και οι μαθήτριες – γιατί όλοι και όλες ήξεραν τη διαμάχη μας.

Άρχισε να «σιγο – τρίβεται» πάνω μου. Του μιλούσα φιλικά αλλά τίποτα για το επίμαχο. Αυτός ...εκεί, εγώ αλλού... Ανησυχούσα γιατί τέλειωνε η χρονιά και δεν ήξερα τι έκβαση θα έχει η διαμάχη. Ο Παναγιώτης δεν είχε κατά νου να σπουδάσει. Τον παρότρυνα να διαλέξει έναν τομέα από τον χώρο της κατάρτισης. «Μπορώ να σε βοηθήσω και πιο συγκεκριμένα – άμα θέλεις, να σου δώσω στοιχεία και να σε στείλω σε κάποιον που έχει γνώσεις και εμπειρία επαγγελματικού προσανατολισμού και συμβουλευτικής». Έδειξα ότι δεν με επηρεάζει το άλλο θέμα, παρά το γεγονός ότι με έκαιγε. Δεν μου απάντησε. Αλλά ένιωσα ότι προβληματιζόταν. Κάποια μέρα ένας φίλος του ήλθε και με βρήκε κατά μόνας. «Κύριε, σας θέλει ο Παναγιώτης».

Συναντηθήκαμε στο καφέ που σύχναζα έξω από το σχολείο. «Ξέρετε, μου έκανε εντύπωση η επιμονή σας. Στην αρχή νόμιζα ότι ήταν η πολιτική διαφορά μας που ήσασταν αντίθετος μαζί μου. Μετά συνειδητοποίησα το ενδιαφέρον σας. Πήγα στην ομάδα μου και τους είπα ότι φεύγω γιατί υπάρχει οικογενειακό πρόβλημα και πρέπει να βοηθήσω τη μητέρα μου. Υπάρχει πράγματι. Αλλά και να μην υπήρχε, δεν ήθελα να τους πω ότι μετάνιωσα ή ότι εγκαταλείπω για άλλο λόγο εκτός από τα οικογενειακά αυτό που έκανα μέχρι τώρα. Φοβόμουν. Αυτός ο φόβος με βοήθησε τελικά. Τον είχα γνωρίσει και όταν πρωτοξεκίνησα τις συγκρούσεις, αλλά τότε τον είχα καταικήσει ή έτσι πίστευα... Τώρα ο φόβος με βοήθησε. Θα ξανασκεφτώ ό,τι μου λέγατε τόσο καιρό...».

Δ. Φανταστείτε ότι είστε εσείς ο Παναγιώτης και αποφασίζετε να εγκαταλείψετε την ομάδα στην οποία ανήκετε. Να γράψετε μία επιστολή προς την ηγεσία της ομάδας, στην οποία να αναφέρετε τους λόγους για τους οποίους θέλετε να κάνετε κάτι τέτοιο (100-150 λέξεις)

(15 Μονάδες).